

Korset och Kronan

Nr 110/2022

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

Om pingsten (del 4)

I förra numret presenterades ett exempel på en mer konservativ romersk-katolsk katekes (Den kristna tros läran 1958, övers. L. Johannesson). Där lärdes uttryckligen att den kristna läran har två olika källor, Skriften och traditionen. Vi skall nu se hur en modernistisk katolsk katekes behandlar den kristna tron och dess påstådda källor utanför Skriften.

To be a Catholic - Att vara katolik

2. *A Catechism for Today* av Joseph V. Gallagher, Toronto 1970. Citaten är översatta av mig från engelskan. Denna katekes är ett exempel på en modernistisk katekes. *Joseph Gallagher* (1923-2008) tillhörde ett paulinskt missionssällskap inom den romersk-katolska kyrkan (C.S.P), kallat Paulisterna. Sällskapet grundades 1885 av Isaac Hecker med syfte att "evangelisera" i Amerika på ett mer

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

effektivt sätt än tidigare. Grundarna av rörelsen var ursprungligen anglikaner från den kända Oxfordrörelsen England. De konverterade i likhet med kardinal Henry Newman till Rom. Joseph Gallagher var en tid president för sällskapet. "*Han hjälpte oss att konkretisera hur Anden ledde oss efter det andra Vatikanconciliet*" skrev hans efterträdare John F. Duffy (se tidningen *Catholic*, New York, Dec. 6, 2008). Citat från Gallaghers katekes:

"Hur visar Gud sig själv? Svar: I hela livet, skapelsen och historien. Men den kristna religionen och den katolska kyrkan är särskilt berörda av det personliga sätt genom vilket Gud har visat sig och fortsätter att visa sig för människorna. Denna uppenbarelse beskrivs i Bibeln och från den hämtar katoliken både förklaringen till livet och sättet att leva. (s. 4f. nr 13)

Varför har Gud tre olika namn? (Svar:) Guds liv är så fyllt av vitalitet och kärlek att tre personer måste leva det. Namnen på dessa personer har getts oss av Jesus. (s. 8 nr 11)

Vad är huvudsaken i Jesu undervisning? (Svar:) Jesus budskap var att med honom hade Guds rike kommit till världen. Detta betyder att Guds eget sätt att leva har börjat bland människorna och att de kallas att gå in i detta, leva och verka i gemenskap med Gud för att riket skall växa och fullbordas. (s. 14 nr 10)

Vad lärde Jesus om Guds livsväg? (Svar:) Han lärde att Guds liv är kärlek. Gud lever genom att för evigt ge sig själv. Att tillhöra riket betyder att människan också måste leva av kärlek. Liksom Jesus måste vi vara villiga att leva för andra (1 Joh. 4:7-16). (s. 14 nr 11)

Hur lär Jesus om Guds kärlek? (Svar:) Jesus lär människorna genom att beskriva sin Far. Mera viktigt är att hela hans liv är en lektion i vilket man kan se hur Guds kärlek verkar. I sin person, sitt liv och sin lära visar Jesus Kristus oss hur Gud ger sig själv åt människan (Joh. 16:25-28). (s. 14 nr 12).”

//Vi ser ovan hur Gallagher inte alls talar om Kristi försoning av hela världen som det viktigaste och helt avgörande i kristendomen. Hans syn är det sociala evangeliet där Kristus med vår hjälp skall förbättra världen. Min anm. Katekesen tar så upp bibelsynen://

”Är Bibeln historiskt tillförlitlig? (Svar:) Inte alltid. Källorna (Records) var sällsynta under dessa århundraden och folk var inte särskilt intresserade eller utrustade för att närma sig historien på ett vetenskapligt sätt. Berättelserna är dock tillförlitliga nog för den allmänna historia de innehåller (s. 18 nr 8).

Är något i Bibeln föråldrat?

(Svar:) Ja, Mycket av språket och idéerna som den innehåller hör till en annan tid och kultur och är inte längre aktuellt. Bibelns förståelse av naturen och universum är mycket primitiv och hopplöst föråldrad i förhållande till modern vetenskap. Även religiösa lagar

och deras tillämpning betyder lite för den moderna människan. Dessa saker gör det svårt för oss att läsa Bibeln idag och vi behöver experthjälp för att förstå den. (s. 19, nr 10)

Hur gav Gud livet och världen till människan? (Svar:) Bibeln kallar det ’skapelse’. Vi vet inte hur det hände. Vetenskapen undersöker denna process och försöker förklara det för oss. För närvarande ser det ut som om det har varit en gradvis evolutionär utveckling som ägde rum för mycket länge sedan. Men hur han än gav oss detta så är det viktigt för tron att vi har Gud att tacka för allt detta (Gen. 1:1-2). (s. 20, nr 14)

Försöker Bibeln förklara skapelsen? (Svar:) Nej, egentligen inte. Guds folk visste att han var Herre över livet och universum. Detta kunde de slå fast, men miljontals år efter händelsen kunde de bara föreställa sig hur skapelsen ägde rum. (s. 20f, nr 15)

Hur började Gud sin handling i Gamla Testamentet? (Svar:) Han började för omkring 4000 år sedan med en man som hette Abraham... (s. 21f, nr19).”

//OBS! För den moderna katolska uppfattningen är det inte Adam som var först i historien utan Abraham, som enligt Bibeln levde c:a 2000 år före Abraham! Vad blir det då av Adam och Eva, syndafallet, Noa, syndafloden m.m.? Svaret är förstås att man anser att detta endast hör till den dåtida mytologin...Min anm.//

”Vad innebär Marias upptagande (assumption)? (Svar:) Det är den särskilda nåd genom vilken Maria blev upptagen med kropp och själ till himlen där hon nu redan åtnjuter den härlighet som väntar alla Guds trogna barn. (s. 28, nr 44)”

//Denna lära fastslogs av påven Pius XII år 1950 då han uttalade sig *ex cathedra* (från sin lärostol). Den är ett exempel på hur den utombibliska traditionen växer till också i vår tid. Anden tänks fortsätta att

kontinuerligt verka genom påvedömet. Visserligen hävdar man alltid att dessa nya dogmer är gamla och ursprungliga. Men de är ändå alltid en del av den utombibliska traditionen och deras auktoritativa fastställande måste slutgiltigt ske genom påven. Min anm.//

Katekesen tar så upp den ekumeniska frågan och även förhållandet till andra religioner:

”Hur passar andra religioner in i detta? (Svar:) I Jesus kom Gud till människan på det mest fullkomliga sättet. Men han talar också till människorna på andra sätt. Genom århundradena har människor svarat honom under olika omständigheter. De stora världsreligionerna ger uttryck för några av dessa olika erfarenheter som människor har haft av Gud (s. 35f nr 22).”

//Detta att Gud också verkar inom andra religioner betonas särskilt av Andra Vatikankonciliet och under tiden därefter. Min anm. //

”Vem är påven? (Svar:) Han är det synliga tecknet på Jesus och symbolen för kyrkans enhet. (s. 37, nr 29)

Vad är ofelbarhet? (Svar:) Det är en gåva av den helige Ande, genom vilken kyrkan bevaras från falsk lära. (s. 38, nr 32)

Vem är skyldig till synd? (Svar: Eftersom självskheten tycks vara universell är förmodligen alla människor skyldiga till någon synd (Rom. 3:9-18) (s. 64, nr 4)

Hur började synden? (Svar:) Synden började när människan först vägrade att vara beroende av Gud. (s. 64, nr 5)

När hände detta? (Svar:) I början av människans existens. Bibelns berättelse om Adam och Eva är det sätt på vilket Guds folk rekonstruerade syndens början (Gen. 3) (s. 64f, nr 6).

//Alltså var skapelseberättelsen endast människors rekonstruktion av vad de föreställde sig lång tid efter ’skapelsen’, som enligt modernistisk katolicism var en evolutionär utveckling.//

”Vad är följden av denna första synd? (Svar:) Död och främlingskap inför Gud. Därefter föds människorna in i världen som främlingar för sin kärleksfulle Fader och de är underkastade döden. Kyrkan kallar denna situation för ursprunglig synd (original sin, arvsynd). (s. 65, nr 7)

Vilka är föremål för ursprunglig synd? (Svar:) Alla människor utom Jesus. I Gud kan Sonen aldrig bli främmande för sin Far. Även Maria är genom en särskild nåd född utan arvsynd. Denna nåd kallas ’den obefläckade avlelsen’. (S. 65, nr 8).”

Kommentar

Min kommentar till katekesen ”To be a Catholic. A Catechism for Today.”

Moderna katoliker som Gallagher försöker förena den äldre katolska traditionen med modernistisk teologi. Detta går att göra eftersom man så starkt betonar att *Anden fortsätter att verka i kyrkan genom utombibliska uppenbarelser*. Den äldre katolska teologin fördömde den moderna bibelkritiken, men i vår tid har det skett en ganska stor förändring, och den katolska kyrkan är i dag splittrad med en liten men stark opposition mot påven. Majoriteten däremot följer signalerna från det andra Vatikankonciliet, och många katolska teologer är i dag företrädare för sådana tankar som Gallagher ger uttryck för.

När Gallagher i sin katekes skall sammanfatta budskapet om vad Jesus har gjort blir han extremt suddig och otydlig. Han använder uttryck som ibland kan tolkas bibliskt, men som också kan förstås som extremt modernistiska. Han skriver t.ex.:

”Vilka förändringar kom Jesus med? (Svar:) Jesus kom med ett helt nytt liv till människan (*Joh. 10:10*).” Det låter ju bra, men vilka var dessa förändringar? Han svarar: ”Det är Guds eget liv förmedlat till människor genom den helige Ande som kommer för att bo hos dem. Det kallas ibland ’nåd’ (*Joh. 14:18-24*).” Detta kan på

ytan verka mycket bibliskt. Men vad innebär 'nåden'? Svar: "Detta är nytt därför att innan Jesus kom älskade ingen Gud tillräckligt för att kunna leva ett sådant liv som han. (s. 25)"

Det verkar som om Gallagher menar att människorna i GT inte kunde leva "ett liv som Jesus" men att sedan Jesus kom kan de verkligen detta. Alltså innebär frälsningen att människans egna krafter med tiden blir större och bättre och att de, inspirerade av Jesus, verkligen kan älska Gud som han! Gallagher beskriver sedan Jesu liv på ett engagerat sätt med följande ord:

"Allt han sade och gjorde, hela hans liv och död var till för andra. Han ägnade hela sitt liv åt att lära människorna sanningen om Fadern och om dem själva. Han delade deras liv och lidanden och helade deras skador. Han gjorde allt detta av kärlek till dem och till deras Fader, som kallat honom till denna tjänst. Han höll ut med detta även när det kostade honom livet. (s. 26, nr 36)."

Detta skulle också de gamla liberalteologerna som *Adolf von Harnack* (1851-1930) m.fl. ha kunnat skriva under på. De betonade om och om igen vikten av Jesu liv som ett *föredöme* för oss. Men de ville samtidigt ta bort dogmerna om Jesus, läran om hans ställföreträdande tillfyllestgörelse, läran om hans sanna Gudom och mänsklighet, läran om försoningen och rättfärdiggörelsen, läran om den kroppsliga uppståndelsen, Kristi himmelsfärd och återkomst samt läran om den yttersta domen, helvetet och den eviga saligheten. Kvar blev endast *Gud, dygden och odödligheten*, som var nyteologernas slagord redan på 1700-talet. Frågan är om Gallagher och andra modernister ens har kvar detta. De lägger ju in en ny, existentiell tolkning av alla bibliska läror. Detta gör att det är nästan omöjligt att veta exakt vad de menar. I varje fall menar de *inte* detsamma som klassisk, bibeltrogen kristendom

menar.

Gallagher och andra modernister använder sitt lummiga språk för att kunna framstå som om de trodde på kyrkans alla dogmer, men samtidigt använder de ett högst tvivelaktigt språkbruk. Bakom de vackra orden finns en ful och usel, avskalad och tom kärna som inte duger till någonting. Höljet kan se vackert ut, men inuti är kärnan ruttet.

Detta är följden av att man har övergivit tron på Guds klara och tydliga uppenbarelse, som vi endast har i Skriftens ord. Endast där talar den Helige Ande till oss idag. När mänskliga tankar och uppenbarelser får komma in vid sidan av Guds ord kommer också läran om frälsningen genom Kristus att förstöras.

När rätta kristna teologer undervisar upprepar de endast vad som är givet i Skriften. Hela Skriften är ingiven av Gud. Detta var Luthers och reformationens skriftprincip. Som kristna skall vi därför vara noga med att först och främst själva personligen bruka Skriften och göra oss väl förtrogna med den.

Sedan skall vi också gå till sådana andaktsböcker och skrifter som är skrivna av rättroende teologer. Här har vi en guldgruva att ösa ur. Det finns väldigt många goda evangelisk-lutherska skrifter från reformationstiden, ortodoxin och den nyvaknade lutherska konfessionalismen på 1800-talet med *C.F.W. Walther* (1811-1887) i spetsen. Det är också viktigt att vi läser vår lutherska kyrkas bekännelseskrifter och då särskilt Luthers katekeser, som är lätta att förstå också för lekmännen.

Sedan finns det många mycket goda skrifter från kyrkofäderna och fram genom historien. Andra källor kan man också läsa, men då med stor försiktighet, helst i samråd med den egna prästen. Allt skall dock prövas utifrån Skriften allena!

Forts. i nästa nr.